

Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Wiodący: Michał Wójcik, Minister – Członek Rady Ministrów, KPRM Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Michał Wójcik, Minister – Członek Rady Ministrów, KPRM Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Karina Bednik Dyrektor Departamentu Praw Obywatelskich i Tożsamości Europejskiej w KPRM e-mail: karina.bednik@kprm.gov.pl, tel.: 22 694 75 39 Kinga Wichrowska Radca, Departament Praw Obywatelskich i Tożsamości Europejskiej w KPRM e-mail: kinga.wichrowska@kprm.gov.pl, tel.: 22 694 61 65	Data sporządzenia 23.07.2021 Źródło: Wybierz element. Nr w wykazie prac UD236
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Do podjęcia prac nad zmianą ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369; dalej: „u.p.s.”) odnoszącą się do kwestii ponoszenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej (dalej: „DPS”) skłania wyrażana w wielu środowiskach społeczna potrzeba zagwarantowania większej ochrony członkom rodzin pensjonariuszy tych instytucji. Celem projektowanej regulacji jest usunięcie niesprawiedliwości, jakiej doświadczają pozbawione ochrony prawnej osoby, które decyzją administracyjną są obciążane kosztami pobytu wstępnego w domu pomocy społecznej, gdy ten nie wywiązywał się względem nich z obowiązków rodzicielskich.

Obowiązująca u.p.s. w zakresie ponoszenia opłaty za pobyt w DPS pomija kwestię braku więzi rodzinnych pomiędzy osobą obowiązaną do ponoszenia opłaty a pensjonariuszem DPS, będącego często rezultatem decyzji pensjonariusza o zmianie sposobu życia i zerwaniu kontaktu z rodziną. Obowiązująca regulacja abstrahuje tym samym od tego, że za autonomiczne decyzje rodzica, stojące niejednokrotnie w sprzeczności z dobrem dziecka lub innego członka rodziny osoby te po latach ponoszą dotkliwe konsekwencje finansowe, co stanowi naruszenie zasady sprawiedliwości społecznej gwarantowanej przez Konstytucję RP.

Jednocześnie podkreślenia wymaga, że przedmiotowa regulacja jest następstwem braku jednoznacznego orzecznictwa sądów administracyjnych w zakresie przesłanek zwolnienia z opłaty za pobyt w DPS na podstawie obowiązujących przepisów u.p.s. W orzecznictwie wskazuje się bowiem, że z jednej strony zasadą wyrażoną w u.p.s. jest zasada finansowania pomocy społecznej ze środków publicznych, oznaczająca, że państwo i samorządy terytorialne mają obowiązek wykonywania zadań pomocy społecznej oraz ponoszenia związanych z tym obciążeń finansowych, a głównym powodem zastosowania zwolnienia z opłaty powinna być sytuacja materialna zobowiązanego i nie powinno ono nastąpić, jeżeli osoba jest w stanie płacić za pobyt w DPS. Z drugiej zaś wskazuje się, że organ decydujący o opłacie za pobyt pensjonariusza w DPS powinien uwzględniać kwestię rażącego naruszenia obowiązków rodzinnych przez pensjonariusza DPS oraz wynikającego z tego braku więzi rodzinnych mających uzasadniać ponoszenie ww. obowiązku. Podkreśla się przy tym, że art. 64 ust. 1 u.p.s. przewiduje zwolnienie od obowiązku ponoszenia opłat za pobyt w DPS, gdy „występują uzasadnione okoliczności” i nawet jeśli organ ustali takie okoliczności to może przedmiotowego zwolnienia odmówić, ze względu na pełną uznaniowość decyzji.

Kwestię ponoszenia opłat za pobyt w DPS regulują przede wszystkim przepisy art. 61 u.p.s. Zgodnie z ust. 1 tego artykułu obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności: 1) mieszkaniiec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi, 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniiec domu ponosi pełną odpłatność.

Z kolei zgodnie z art. 61 ust. 2 u.p.s. opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wnoszą:

- 1) mieszkaniiec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70% tego dochodu;
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi – zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2:
 - a) w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium,
 - b) w przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, z tym że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej, a opłatami wnoszonymi przez osoby, o których mowa w pkt 1 i 2.

Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej mogą wносить również osoby niewymienione w art. 61 ust. 2 (art. 61 ust. 2a u.p.s.).

Jednocześnie przepis art. 64a u.p.s. wskazuje, że osobę obowiązującą do wnoszenia opłaty za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej zwalnia się całkowicie z tej opłaty, na jej wniosek, pod warunkiem, że przedstawi prawomocne orzeczenie sądu o pozbawieniu rodzica władzy rodzicielskiej nad tą osobą i oświadczy, że władza rodzicielska nie została przywrócona albo prawomocne orzeczenie sądu o skazaniu za umyślne przestępstwo popełnione z użyciem przemocy na szkodę osoby obowiązanej do wnoszenia opłaty, jej małoletniego rodzeństwa lub jej rodzica.

Przedmiot projektowanej regulacji był analizowany przez Rzecznika Praw Obywatelskich, który postulował wprowadzenie zmian do ustawy o pomocy społecznej w tym zakresie, proponując obligatoryjne zwolnienie przez organ administracji osób wymienionych w zamkniętym katalogu art. 61 ust. 1 ww. ustawy z wnoszenia opłat za pobyt rodzica bądź innego krewnego w domu pomocy społecznej w przypadku, gdy uprawniony zachowywał się sprzecznie z zasadami współżycia społecznego w stosunku do niego, np. rodzic porzucił dziecko, nie interesował się jego losem, stosował przemoc czy nie przyczyniał się do jego utrzymywania i wychowywania. Omawiany problem był również przedmiotem analiz Rzecznika Praw Dziecka, który w piśmie z dnia 12 grudnia 2017 r. kierowanym do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (sygn. ZSS.422.14.2017.AT) odnoszącym się do projektowanych wówczas zmian w u.p.s. (ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, Dz. U. poz. 1690) wskazał m.in., że projekt budzi zastrzeżenia, gdyż katalog przypadków nie wyczerpuje bowiem wszystkich sytuacji, w których ponoszenie przez bliższych i dalszych zstępnych opłaty za pobyt wstępnego – osoby wymagającej całodobowej opieki, stoi w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Dotyczy to w szczególności sytuacji, gdy zobowiązanie do ponoszenia kosztów utrzymania mieszkańca domu pomocy społecznej dotyczy osób, względem których dotychczasowe postępowanie wstępnego było naganne, nie tylko moralnie, a pomimo tego – z różnych przyczyn, niezawinionych przez dziecko – zstępnego, nie zostało wydane orzeczenie w przedmiocie pozbawienia władzy rodzicielskiej. Projektowana regulacja nie realizuje więc w pełni zasady słuszności i szeroko rozumianej sprawiedliwości społecznej. W sytuacji, gdy wstępny nie wykonywał ustawowego lub wynikającego z orzeczenia sądu obowiązku alimentacyjnego wobec bliższego zstępnego lub w inny sposób rażąco naruszał wobec niego zasady prawa rodzinnego albo popełnił przestępstwo na szkodę dziecka, wobec którego sprawował władzę rodzicielską – nie może oczekiwać, że w każdych okolicznościach zstępny będzie bezwzględnie zobowiązany do spełniania świadczeń związanych z zapewnieniem utrzymania i opieki wobec wstępnego. Dotyczy to obowiązków ustawowych ciążyących na zstępnym zobowiązanych zarówno w bliższej, jak i dalszej kolejności wobec wstępnych. W ocenie Rzecznika Praw Dziecka prawo powinno chronić dorosłe dzieci rodziców, w przypadkach braku wykonywania przez nich obowiązków rodzicielskich, uchylania się od świadczeń alimentacyjnych, nadużywania władzy rodzicielskiej, czy popełniania na szkodę małoletnich dzieci przestępstw. W opinii Rzecznika Praw Dziecka zwolnieniu z opłat za dom pomocy społecznej obligatoryjnie powinni podlegać zstępni, wobec których osoba kierowana do domu pomocy społecznej lub w nim przebywająca stosowała przemoc, co udokumentowane zostało prawomocnym wyrokiem skazującym za umyślne przestępstwo z użyciem przemocy, określone w Kodeksie karnym. Zstępni w bliższej i dalszej kolejności w takich sytuacjach, niezależnie od ich statusu majątkowego, powinni mieć możliwość uchylecia się od obowiązków pokrywania kosztów pobytu wstępnego w domu pomocy społecznej.

Na problem stanowiący przedmiot projektowanej regulacji zwrócili uwagę sami pracownicy DPS. Polska Federacja Związkowa Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej w piśmie z dnia 28 kwietnia 2017 r. kierowanym do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej poparła ww. wniosek Rzecznika Praw Dziecka i zwróciła się o podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do rozszerzenia katalogu osób, wobec których możliwe będzie zastosowanie instytucji zwolnienia z odpłatności za pobyt rodzica w domu pomocy społecznej, a określonej w art. 64a u.p.s. Podzielając argumenty prawne przedstawione przez Rzecznika, podmiot ten zwrócił uwagę na zaporowe warunki, jakie muszą wypełnić dorośli dzieci – ofiary wcześniejszych nadużyć ze strony rodziców – by nie być zobowiązani do pokrywania kosztów związanych z pobytem tych rodziców w domu pomocy społecznej.

Również osoby prywatne wносиły do Sejmu RP petycje w sprawie zmian art. 61, 64 i 64a u.p.s. dotyczących kwestii odpłatności za pobyt pensjonariusza w DPS, które stanowiły przedmiot opiniowania Biura Analiz Sejmowych. BAS w opinii z dnia 31 lipca 2017 r. dotyczącej petycji nr BKSP-145-218/17, poparło wyżej przytoczone stanowiska RPO i RPD, wskazując, że wprawdzie obowiązek odpłatności za pobyt w DPS wskazany w art. 61 u.p.s. nie jest tym samym, co obowiązek alimentacyjny, jednak biorąc pod uwagę kontekst celowościowy regulacji dotyczącej odpłatności za pobyt w DPS wydaje się, że można rozważyć odwoływanie się również w tym przypadku do klauzuli generalnej – zasad współżycia społecznego, która jest stosowana na gruncie prawa cywilnego w odniesieniu do obowiązku alimentacyjnego jako okoliczności korygującej zakres tego obowiązku. BAS podkreśliło m.in., że regulacja zawarta w art. 64 i 64a u.p.s. określająca przesłanki pozwalające zwolnić osoby zobligowane do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej na ich wniosek, częściowo lub całkowicie, nie przewidują *expressis verbis* możliwości zwolnienia z zobowiązania do ponoszenia ww. opłaty osób względem których dotychczasowe postępowanie pensjonariusza domu pomocy społecznej było naganne moralnie – zaniebywanie obowiązków rodzicielskich, nierealizowanie obowiązku alimentacyjnego, stosowanie przemocy, opuszczenie rodziny, pasożytniczy tryb życia. BAS w przedmiotowej opinii uznał, że zaproponowane w petycji zmiany wskazanych przepisów ustawy o pomocy społecznej wydają się uzasadnione. W zakresie zmiany ww. przepisów można posłużyć się metodą odwołania się do klauzuli generalnej – zasad współżycia społecznego bądź odwołaniem się wprost do Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego lub wskazaniem w przepisie konkretnych przesłanek zwalniających z odpłatności. Zaproponowana w petycji formuła określa konkretne okoliczności, nagannego zachowania osoby przebywającej w DPS wobec osoby bliskiej, których wystąpienie zwalnia z obowiązku odpłatności za pobyt w DPS.

Wydaje się, że z punktu widzenia zasad przyjętych w u.p.s. określenie konkretnych przesłanek pozwoli w bardziej właściwy sposób zabezpieczyć interesy osób zobowiązanych do ponoszenia przedmiotowych opłat niż odwołanie się do klauzuli generalnej.

Biorąc powyższe pod uwagę zaznaczyć należy, że obowiązująca ustawa abstrahuje od braku jakichkolwiek więzi społecznych mogących uzasadnić ponoszenie zobowiązań finansowych pensjonariusza DPS, np. w sytuacji, gdy po rozwodzie rodziców ów pensjonariusz DPS nie utrzymuje kontaktów ze swoim dzieckiem, które następnie staje się osoba zobowiązana w świetle przepisów u.p.s. Podkreślić należy, że nakładanie opłat na osobę, w przypadku której brak jest więzi społecznych z pensjonariuszem, jest sprzeczne z fundamentalnymi prawami gwarantowanymi przez Konstytucję RP, zaś więzy krwi nie są determinantą obowiązku zapłaty za pobyt rodzica który jest tego niegodny.

Dane sprawozdawcze z działalności poszczególnych Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie wskazują na skalę wydawania decyzji w przedmiocie odpłatności za pobyt mieszkańca w DPS, obrazując jednocześnie, na których podmiotach obowiązanych do opłacenia pobytu głównie ciąży głównie przedmiotowy obowiązek.

Jak wynika ze sprawozdania Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie za 2020 r. (<http://bip.wcpr.pl/p,25,sprawozdania>) najwięcej decyzji w 2020 r. wydano w sprawach odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej. Pomimo że w 2020 roku z uwagi na zmianę przepisów i obowiązek ustalania przez ośrodki pomocy społecznej od 4 października 2019 r. opłaty od osób zobowiązanych w formie umowy nie były wydawane przez to Centrum decyzje o opłacie dla osób zobowiązanych, to jednak liczba decyzji w sprawach opłaty od mieszkańców wzrosła i wyniosła 3529 to jest o 467 więcej niż w roku 2019. Decyzji dotyczących odpłatności mieszkańca w związku ze skierowaniem do domu pomocy społecznej było 477 a dotyczących zmiany odpłatności w związku ze zmianą dochodu mieszkańca 3052. Drugą pod względem liczebności wydanych decyzji kategorią były decyzje w sprawie skierowania i umieszczenia w domach pomocy społecznej, których było 822, czyli o 120 mniej niż w roku 2019. Jednocześnie w roku 2020 złożono odwołania od 39 decyzji, co stanowi niespełna 0,7 % wszystkich wydanych w 2020 r. decyzji. W roku 2019 zaskarżono 1,2% decyzji, a zatem odnotowano spadek odwołań. Kolegium do końca 2020 r. rozpatrzyło 31 spraw, w tym utrzymało w mocy 17 decyzji, 4 sprawy rozstrzygnięto w inny sposób (m.in. poprzez umorzenie postępowania, stwierdzenie uchybienia terminu, wydanie innego rozstrzygnięcia), uchyliło 10 i przekazało sprawy do ponownego rozpatrzenia. Najczęstszym powodem uchyleń decyzji było odmienne od powoływanego w uzasadnieniach decyzji WCPR orzecznictwo lub interpretacja przepisów przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze.

W roku 2020 r. przeprowadzono łącznie 119 spraw, czyli o 46 więcej niż w roku 2019. Zostało wydanych:

- 1) 62 decyzje o zwrocie (o 30 więcej niż w roku 2019) na łączną sumę 784 938,93 tj. o 609 980,12 zł więcej niż w roku poprzednim,
- 2) 18 decyzji o odstąpieniu od żądania zwrotu (więcej o 7) na łączną sumę 136 394,50 zł tj. o 71 300,63 zł więcej niż w roku 2019,
- 3) 6 decyzji w sprawie rozłożenia należności na raty (o 2 więcej niż w 2019),
- 4) 32 umorzenia postępowania w związku z wniesieniem opłaty przez dłużników tj. o 12 więcej na łączną kwotę 121 189,74 zł tj. o 96 430 65 zł więcej niż w 2019 r.

W 2020 r. dokonano także 59 zwrotów nadpłat tj. o 41 więcej niż w 2019 r. za pobyt w domu pomocy społecznej na łączną kwotę 102 905,23 zł tj., o 82 640,38 zł więcej niż w 2019 r.

Dla przykładu ze sprawozdania dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu z działalności Centrum w 2019 r. (<http://www.pcpr-ino.pl/?sprawozdania,82>) wynika, że Centrum wydało 348 decyzji dotyczących mieszkańców domów pomocy społecznej w tym:

- 1) 65 o umieszczeniu w domu pomocy społecznej;
- 2) 21 uchylających pobyt w domu pomocy społecznej;
- 3) 6 zmieniających pobyt w domu pomocy społecznej;
- 4) 6 odmownych;
- 5) 250 o ustaleniu odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej.

Ogółem budżety domów pomocy społecznej wyniosły 19 788 151,04 zł, a ich finansowanie odbywało się z:

- 1) dotacji celowej z budżetu państwa na realizację bieżących zadań własnych powiatu
- 2) w wysokości 8 290 185 zł;
- 3) odpłatności mieszkańców w wysokości 4 572 020,92 zł;
- 4) odpłatności gmin w wysokości 6 331 306,11 zł;
- 5) dotacji z PFRON w wysokości 80 000 zł;
- 6) środków własnych powiatu w wysokości 514 639,01 zł.

Ze sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie za 2018 r. (<http://www.pcprgoleniow.pl/sprawozdanie-z-dzialalnosci-powiatowego-centrum-pomocy-rodzinie>) wynika zaś, że na przestrzeni 2018 r. wydano 137 decyzji administracyjnych, w tym m.in:

- 1) 97 decyzji zmieniających wysokość odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej z uwagi na waloryzację świadczeń rentowych mieszkańców przekraczającą kwotę zmiany dochodu o 10% kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej;
- 2) 4 decyzje o wygaśnięciu odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej z powodu zgonu mieszkańców;
- 3) 14 decyzji orzekających o umieszczeniu w Domu Pomocy Społecznej na pobyt stały;
- 4) 2 decyzje orzekające o umieszczeniu w Domu Pomocy Społecznej na pobyt czasowy;
- 5) 1 decyzję zmieniającą decyzję o umieszczeniu na pobyt czasowy z powodu przedłużenia terminu pobytu;

- 6) 3 decyzje zmieniające decyzje o umieszczeniu z pobytu czasowego na stałe;
- 7) 4 decyzje o wygaśnięciu decyzji dot. skierowania z powodu zgonu mieszkańców;
- 8) 8 decyzji o wygaśnięciu decyzji dot. umieszczenia z powodu zgonu mieszkańców;
- 9) 2 decyzje uchylające umieszczenie z powodu rezygnacji;
- 10) 2 decyzje uchylające umieszczenie z powodu braku możliwości umieszczenia w wyznaczonym terminie.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawozdaniu za 2019 r. (<https://www.gov.pl/web/rodzina/statystyka-za-2019>) zamieściło tabelę (tablica 3P-17) obrazującą liczbę mieszkańców DPS samorządów powiatowych przebywających w domach pomocy społecznej na podstawie decyzji wydanej po 1 stycznia 2004 r. - wg form odpłatności - stan na dzień 21 grudnia 2019 r.

OGÓŁEM	w tym:								
	wnoszący opłatę za pobyt bez dopłaty gminy				wnoszący opłatę za pobyt z dopłatą gminy				
	ogółem	w tym opłata wnoszona przez			ogółem	w tym opłata wnoszona przez			
		mieszkańca	członków rodziny	mieszkańca i członków rodziny		mieszkańca	członków rodziny	mieszkańca i członków rodziny	pełna odpłatność gminy
44 626	989	323	3	663	43 637	40 282	17	3 153	185

Jak wynika z powyżej przywołanych danych większość decyzji administracyjnych wydawanych przez PCPR dotyczą odpłatności za pobyt mieszkańca w DPS, jednocześnie w decyzjach tych stwierdza się głównie, że przedmiotowa opłata ma być uiszczana przez mieszkańca i członków jego rodziny wspólnie.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projekt uwzględnia w ramach przesłanek fakultatywnego wyłączenia obowiązku ponoszenia opłaty znajdujące się obecnie poza ustawową regulacją sytuacje, w których ponoszenie przez bliskich członków rodziny opłaty za pobyt krewnego w domu pomocy społecznej pozostaje w kolizji z zasadami współżycia społecznego z powodu rażącego naruszania przez rodzica obowiązku alimentacyjnego względem dziecka lub innych obowiązków rodzinnych (vide m. in.: stanowisko RPO). Projektowana nowelizacja uwzględnia, iż dorosłe dzieci rodziców, którzy względem nich w sposób rażący zaniedbywali obowiązki rodzicielskie, doprowadzając tym do ustania więzi rodzinnych, zasługują na ochronę państwa i powinni zostać objęci możliwością zwolnienia z opłaty bez względu na ich sytuację materialną. Proponuje się dodanie nowej przesłanki mogącej wyłączyć obowiązek ponoszenia opłaty za pobyt pensjonariusza w DPS, tj. sytuację, w której osoba obowiązana do wnoszenia opłaty wykaże, w szczególności na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku, rażące naruszenie przez osobę kierowaną do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu obowiązku alimentacyjnego lub innych obowiązków rodzinnych względem osoby obowiązanej do wnoszenia opłaty, np. obowiązku opieki, wychowania, utrzymania, dbałości o rozwój (projektowany art. 64 pkt 7).

Jednocześnie w zakresie przesłanek obligatoryjnie wyłączających obowiązek odpłatności za pobyt członka rodziny w DPS proponuje się w art. 64a ustawy:

- rozszerzyć katalog podstaw zwolnienia z opłaty o wszystkie przestępstwa umyślne ścigane z oskarżenia publicznego (obecnie są to tylko przestępstwa z użyciem przemocy);
- wskazać, że mogą to być przestępstwa popełnione zarówno na szkodę osoby obowiązanej do wnoszenia opłaty, jej małoletniego rodzeństwa lub jej rodzica (takie obecnie przewiduje przepis), ale również te, w których pokrzywdzonym jest dziecko tej osoby lub pełnoletnie, lecz nieporadne ze względu na wiek lub stan zdrowia rodzeństwo;

Projekt przewiduje ponadto uwzględnienie kwestii zatarcia skazania (przepis w obecnym brzmieniu obarczony jest w tym zakresie istotną wadą prawną).

Projekt przewiduje, że w sprawach wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie ustawy stosuje się nowe przepisy.

Przewiduje się, że projektowana ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Odstąpiono od analizy prawnoporównawczej międzynarodowych regulacji w przedmiotowej kwestii.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Osoby zobowiązane do wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej	brak	brak	Możliwość zwolnienia z wnoszenia opłat za pobyt pensjonariusza w domu pomocy

			społecznej.
Ośrodki pomocy społecznej	2477 gmin	Dane GUS, stan na 1 stycznia 2021 r.	Konieczność stosowania nowych przepisów w zakresie przyznawania, udzielania i wypłaty świadczeń.
Mieszkańcy domów pomocy społecznej	Ok. 82 tys. mieszkańców w 875 domach pomocy społecznej	GUS, opracowanie pt. „Zakłady stacjonarne pomocy społecznej w 2019 r.”, stan na 31.12.2019 r.	Wpływ na źródło finansowania ich pobytu w DPS.
Jednostki samorządu terytorialnego	2477 gmin 314 powiatów 66 miast na prawach powiatu	Dane GUS, Statystyka regionalna, Podział administracyjny Polski, stan na 1 stycznia 2021 r.	Konieczność stosowania nowych przepisów w zakresie przyznawania, udzielania i wypłaty świadczeń przez organy prowadzące domy pomocy społecznej.
Samorządowe kolegia odwoławcze	49 samorządowych kolegiów odwoławczych	bip.gov.pl/samorządowe kolegia odwoławcze	Rozpatrywanie odwołań od decyzji j.s.t. w zakresie zwolnienia z wnoszenia opłat za pobyt pensjonariusza w domu pomocy społecznej.
Sądy administracyjne	1 Naczelny Sąd Administracyjny 16 wojewódzkich sądów administracyjnych	www.nsa.gov.pl	Rozpatrywanie skarg na decyzje SKO w zakresie zwolnienia z wnoszenia opłat za pobyt pensjonariusza w domu pomocy społecznej.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Nie były przeprowadzone konsultacje poprzedzające przygotowanie projektu.

Projekt regulacji na podstawie art. 8 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 759) zostanie przedstawiony do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt zostanie także przekazany do zaopiniowania przez wskazanych poniżej partnerów społecznych:

1) na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 263) do:

- Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych,
- Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”,
- Forum Związków Zawodowych;

2) na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1809) do:

- Konfederacji „Lewiatan”,
- Związku Pracodawców Business Centre Club,
- Związku Rzemiosła Polskiego,
- Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej.

Ponadto projekt zostanie przesłany do konsultacji publicznych z następującymi podmiotami:

- Radą Pomocy Społecznej,
- Stowarzyszeniem Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej „Forum”,
- Polskim Komitetem Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu,
- Ogólnopolską Federacją Organizacji Pozarządowych,
- Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Powiatowych i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie „Centrum”,
- Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej „Razem”,
- Polską Federacją Związkową Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej,
- Zarządem Głównego Związku Zawodowego Pracowników Socjalnych,
- Federacją Związków Zawodowych Pracowników Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej.

Ponadto projekt ustawy zostanie skierowany do zaopiniowania przez Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka.

Na wyrażenie stanowiska w trakcie konsultacji i opiniowania zostanie wyznaczony termin zgodny z obowiązującymi przepisami.

Projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)

Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Przyznanie zwolnienia z opłat za dom pomocy społecznej spowoduje wzrost wydatków gmin. Z uwagi na fakt, że planowany przepis art. 64 ma charakter fakultatywny oraz że brak jest danych o liczbie osób, która może na tej podstawie ubiegać się o zwolnienie z opłat, nie jest możliwa kalkulacja skutków finansowych zmiany art. 64 i art. 64a.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu na duże przedsiębiorstwa.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, w związku z czym projektodawca odstąpił od analiz i oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych, wskazanych w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162).						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Pozytywny wpływ na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny z uwagi na poszerzenie możliwości zwolnienia z odpłatności za pobyt krewnego w domu pomocy społecznej.						
	osoby niepełnosprawne, osoby starsze	Projekt z uwagi na swój charakter nie zawiera regulacji oddziałujących na osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze.						
Niemierzalne								

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: ...	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☒ inne: zwiększenie liczby wniosków o zwolnienie z wnoszenia opłat za pobyt wstępnego w domu pomocy społecznej

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.		☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
9. Wpływ na rynek pracy			
Wejście w życie ustawy nie spowoduje skutków związanych z rynkiem pracy.			
10. Wpływ na pozostałe obszary			
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne: ...		☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ informatyzacja ☐ zdrowie	
Omówienie wpływu		Projekt nie będzie oddziaływał na przedmiotowe obszary.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego			
Przewiduje się, że projektowana ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.			
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?			
Wskaźnikiem efektywności regulacji może być liczba decyzji zwalniających od opłat na pobyt mieszkańca w DPS na podstawie art. 64 i 64a ustawy o pomocy społecznej.			
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)			
Brak załączników.			